

OPLEIDING DUURZAME GEBOUWEN

CIRCULAIRE ECONOMIE :
RENOVEREN

HERFST 2022

Gevalstudie : bouwwerf Kersbeek

(zware renovatie van 11 eengezinswoningen in de
Kersbeeklaan te Vost)

Mehdi MECHATTE

bruxelles
environnement
leefmilieu
brussel
.brussels

INHOUDSOPGAVE

1) ALGEMENE CONTEXT

2) ARCHITECTUUR EN STEDENBOUW

- > Voorstelling van de site
- > Architecturale keuzes
- > Circulariteit via flexibiliteit en evolutiviteit

3) SOCIAAL LUIK VAN HET PROJECT

- > Gecontroleerde functiemenging voor een grotere sociale cohesie
- > De bewoonbaarheid vergroten door op het bestaande voort te bouwen

4) LEEFMILIEU

- > Isolatie met respect voor het bouwkundige erfgoed
- > Optimalisering van natuurlijke energie

5) CIRCULAIRE ECONOMIE

- > Behouden van het bestaande in de mate van het mogelijke
- > Werken met het bestaande in het project
- > Revalorisatie van het bestaande via het hergebruikcircuit
- > Werken met elementen afkomstig van hergebruikkanalen
- > Kiezen voor duurzame materialen
- > Omkeerbaarheid van speciale technieken

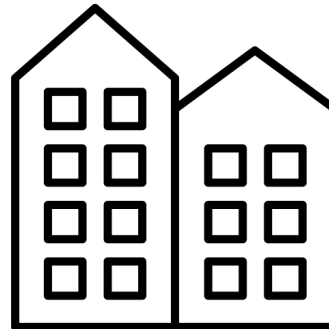

1) ALGEMENE CONTEXT

- Zware renovatie van 11 eengezinswoningen in een duurzame en ecologische visie
- Bouwjaar van de woningen: 1925
- Toestand: 11 eengezinswoningen die deel uitmaken van een geheel van 14 woningen van de tuinwijk 'Forest vert' (255 woningen)
- Initiële begroting: $1528 \text{ m}^2 \times € 1.450/\text{m}^2 = € 2.215.000$
- Verloop van het project:
 - December 2015: Projectlancering
 - Mei 2016: Voorontwerp
 - Juli 2017: Aflevering vergunning
 - November 2017: Laureaat Be Exemplary 2017
 - November 2018: Aanbestedingsopdracht voor de werken
 - Maart 2019: Gunning van de opdracht
 - September 2019: Begin van de werken (710 KD)
 - Augustus 2022: Start fase 2 (omgeving)

2) ARCHITECTUUR EN STEDENBOUW

SITUERING EN OPENBARE VOORZIENINGEN

De 11 eengezinswoningen behoren tot een geheel van 14 woningen (waarvan er 3 geen eigendom van Zuiderhaard zijn) die deel uitmaken van een beschermde tuinwijk die in een GCHEWS ligt en in de inventaris van het bouwkundig erfgoed is opgenomen.

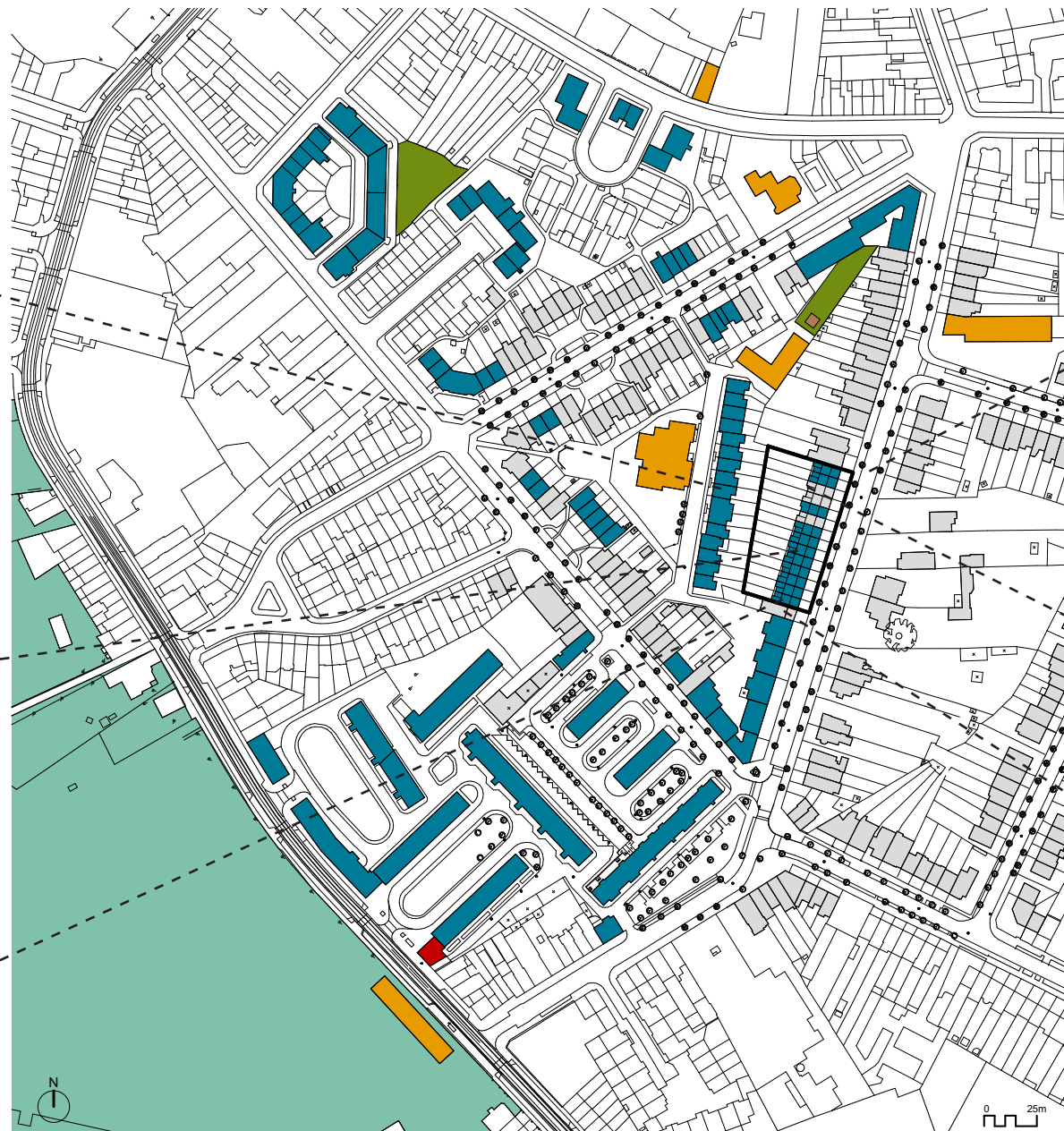
Zicht op achterzijde bijgebouwen

Zicht binnenin leefruimte

Gebouwtypologie

Kersbeeklaan nr. 143

Achtergevel woning nr. 145

Kersbeeklaan nr. 167

Woningen Zuiderhaard

Bemptpark

Compost

School, kinderdagverblijf

Moestuinen

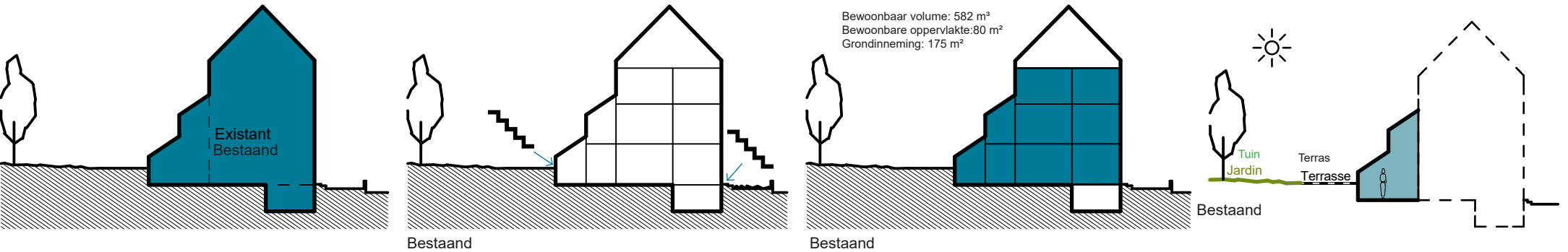

Habitat & renovation asbl

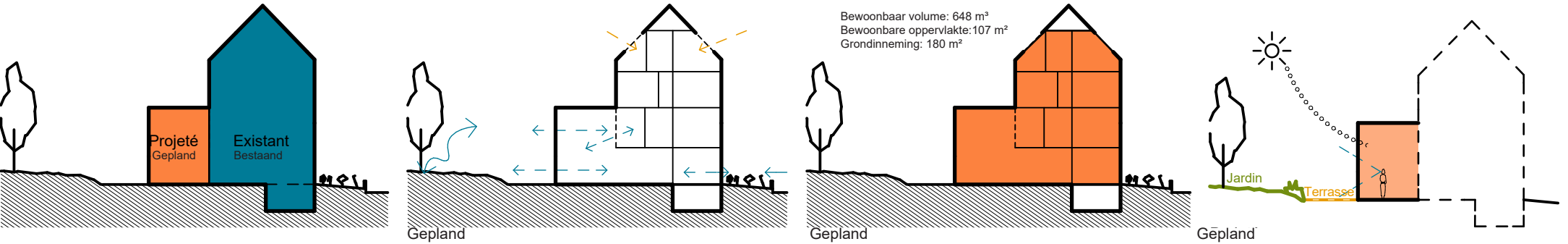

ARCHITECTURALE EN STEDENBOUWKUNDIGE KWALITEIT

Bestaande toestand:

Geplande toestand:

Architectonisch - Circulaire economie

Verbinding - Sociale cohesie - Bewoonbaarheid

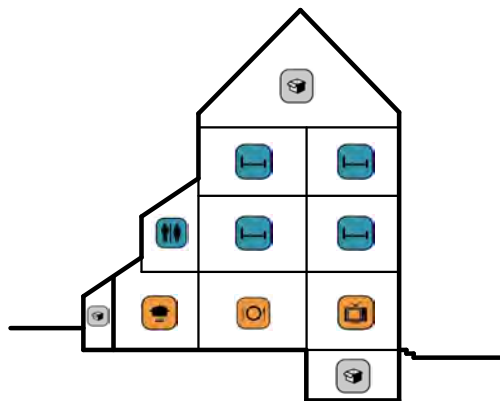
Beheerste dichtheid - Evolutiviteit

Comfort - Welzijn - Verhouding tot de stad

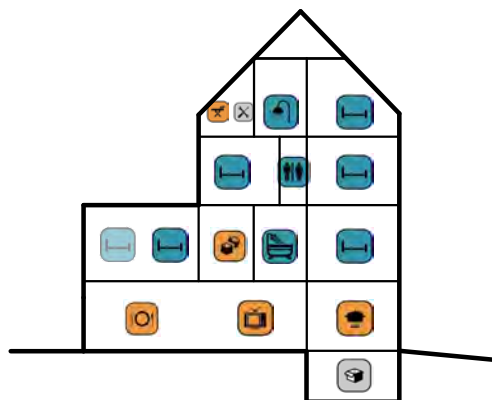
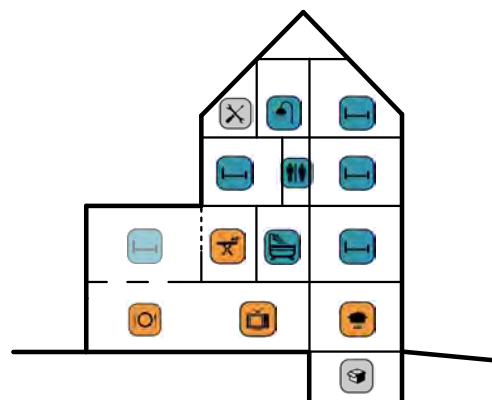
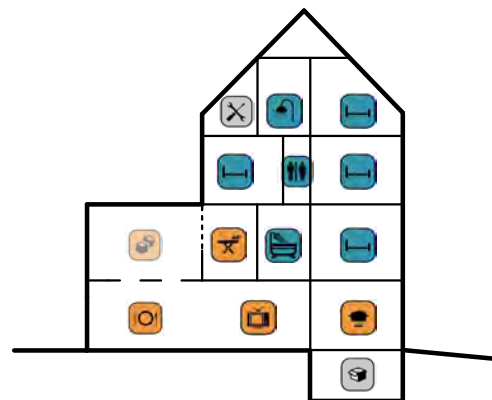
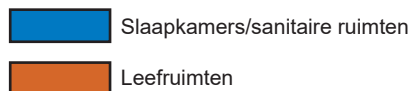

FLEXIBILITEIT / EVOLUTIVITEIT

Bestaande toestand:

Onbenutte ruimten - erbarmelijke toestand sanitaire voorzieningen (infiltraties, huiszwam, houtinsecten, ...) - Leefruimte niet verbonden met de tuin - Onderbezetting ...

Woning 4 slaapkamers:

NNieuw bijgebouw - Ruime vertrekken (speelkamer, ruime slaapkamers, wasruimte, bergruimte, kelders, technisch lokaal, 2 badkamers) - Ruimten verbonden met de stad...

Woningen 5 slaapkamers:

Scenario's die kunnen mee-evolueren met de behoeften van het gezin en de Zuiderhaard - Technische installaties die een verandering van bestemming met beperkte middelen en tijd mogelijk maken...

Woningen 6 slaapkamers:

Evolutiviteit van de woning zonder de ongemakken verbonden aan verhuizingen, gebrek aan ruimte, ontworteling of andere administratieve obstakels...

3)SOCIAAL LUIK VAN HET PROJECT

GECONTROLEERDE FUNCTIEMENGING - BEHEERSTE DICHTHEID - SOCIALE COHESIE

Eenvoud van de leefruimten en de voorziene uitrustingen maakt de inrichting van de woning door de huurders zelf mogelijk, overeenkomstig hun levenswijze of cultuur.

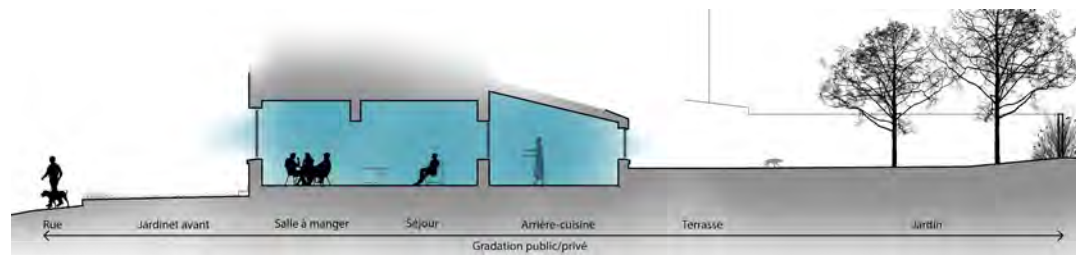

VERHOUDING TOT DE STAD / SOCIALE COHESIE / BEWOONBAARHEID

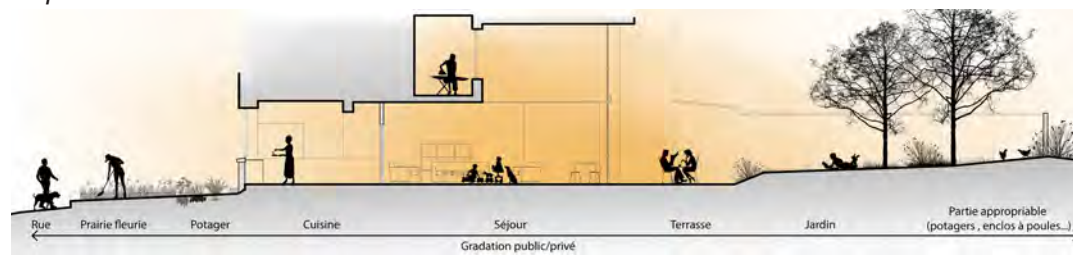
Integratie van woningen voor grote gezinnen in de tuinwijk

Bestaande toestand

- Heterogene tuintjes - Moeilijke toegang - Besloten binnenruimten - Gebrek aan openheid naar buitenuit - Niveauverschil tussen tuin en binnenruimten

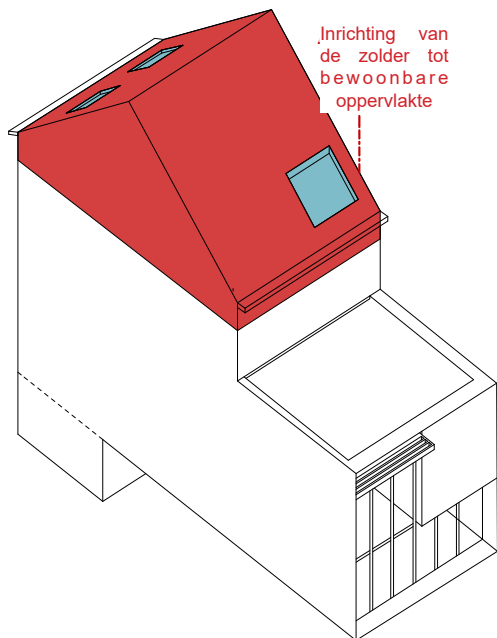
Geplande toestand

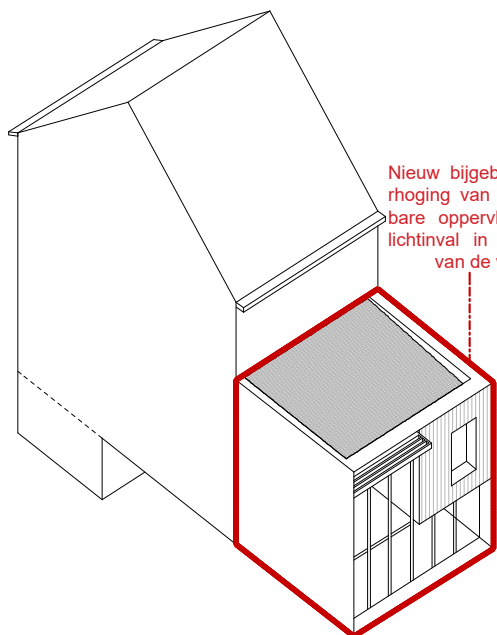
- Homogeniteit - Sociale cohesie - Verbinding met de stad - Communicatie binnenin de woning - Continuïteit - Verbinding met de tuin - Sociale banden

BEWOONBAARHEID

Verhoging van de bewoonbare oppervlakte - Aanpassing van de trap naar de zolder

Hoofdvolume van het gebouw blijft behouden - nieuw compact bijgebouw

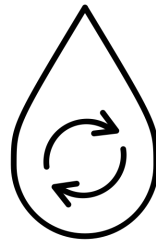
Strakke en hedendaagse architecturale taal - Nieuw bijgebouw in houtbouw - Groendak - Opening naar de tuin - Transparantie en intimiteit

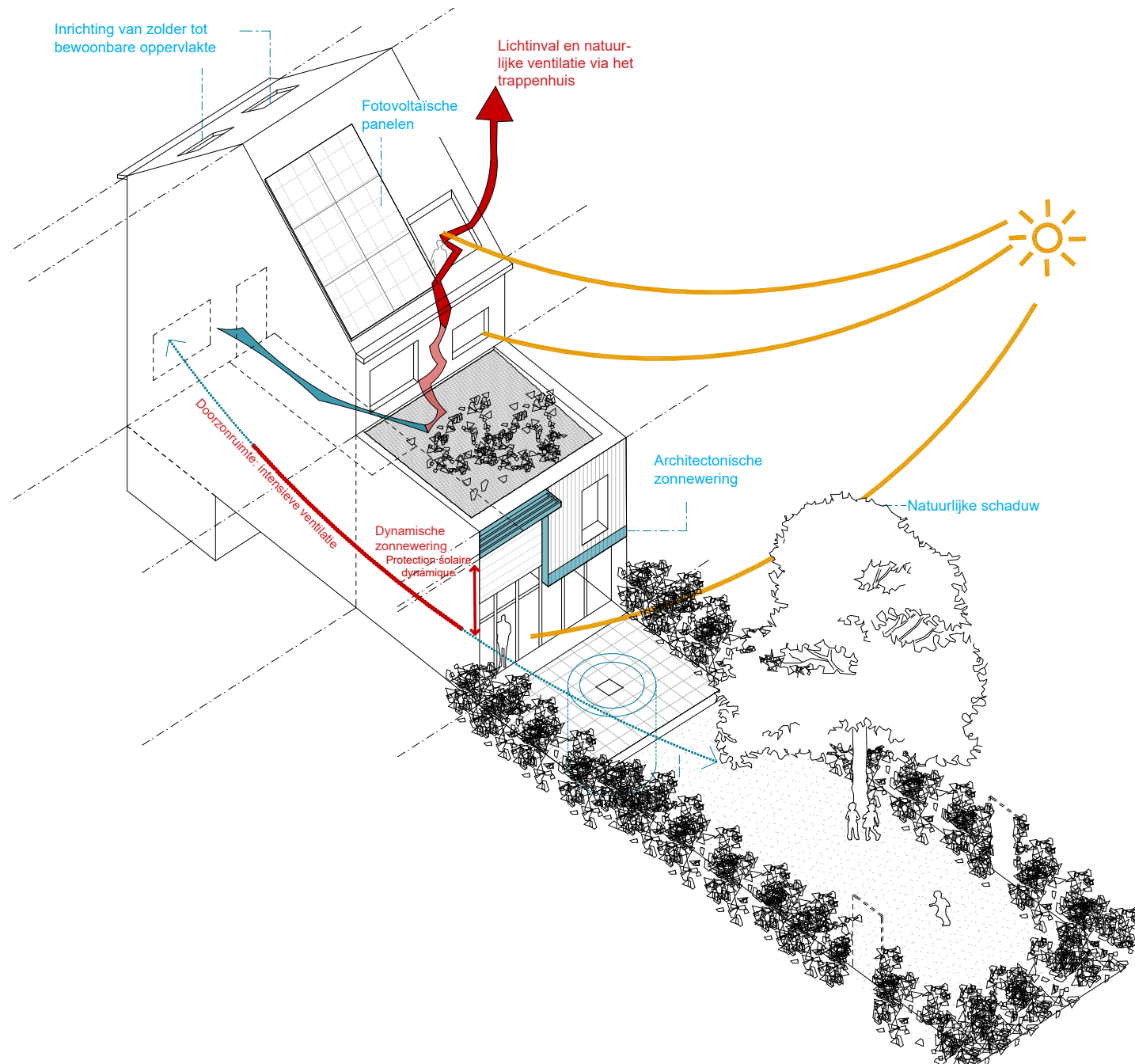
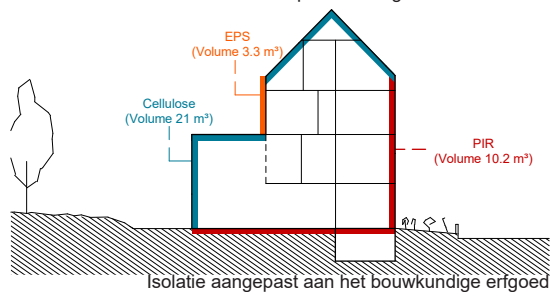
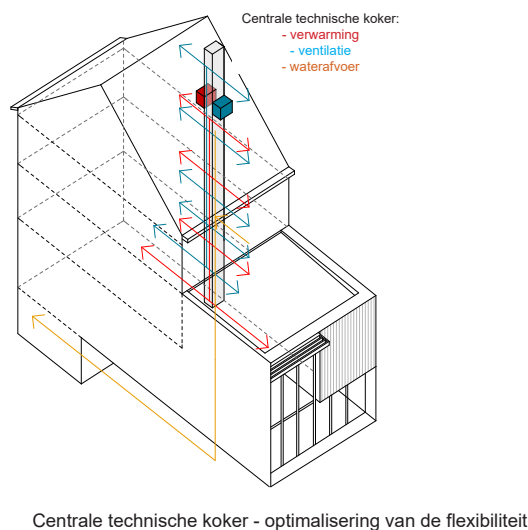
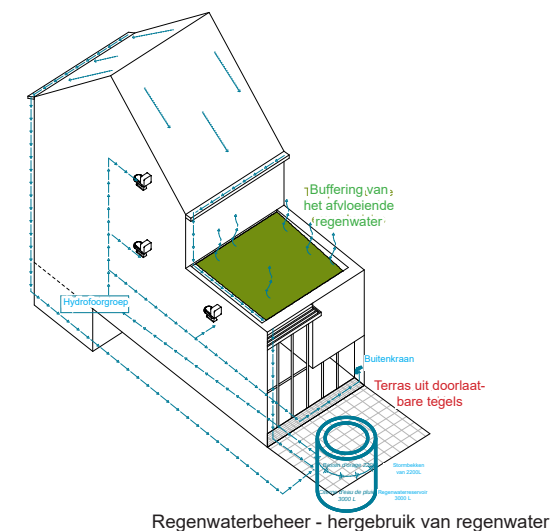
Opening van de woning naar de tuin - Lichtrijke leefruimte afgestemd op de grootte van het gezin - Hergebruik van de bestaande elementen

4) LEEFMILIEU

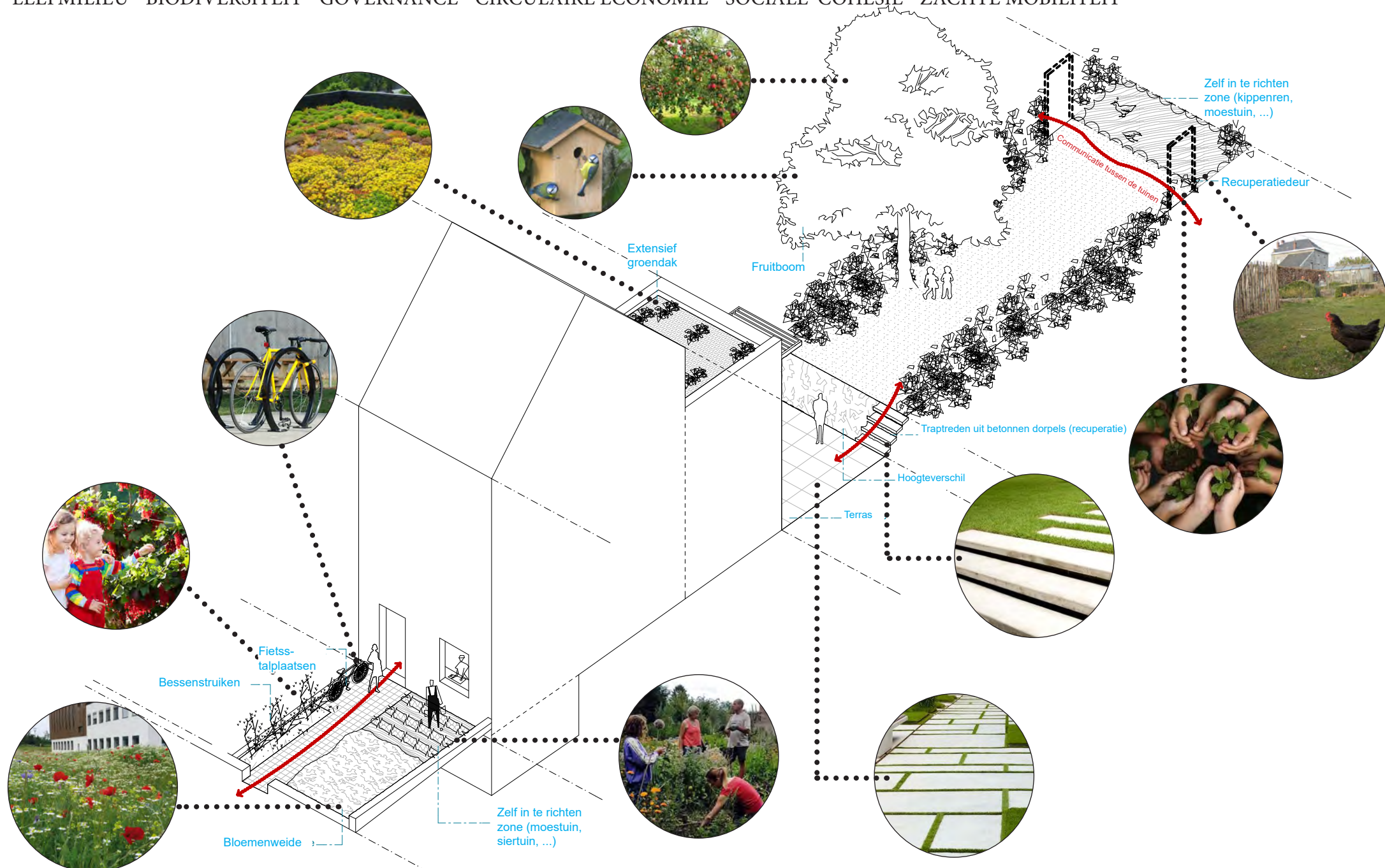
LEEFMILIEU - ENERGIE - GOVERNANCE

De behoefte aan actieve koeling wordt vermeden door de implementatie van een strategie voor passief oververhittingsbeheer.

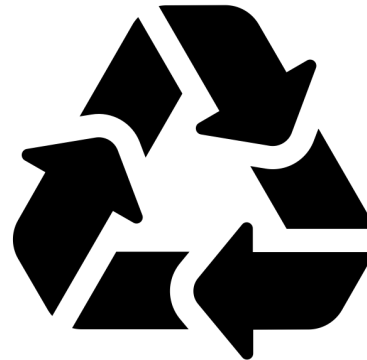
LEEFMILIEU - BIODIVERSITEIT - GOVERNANCE - CIRCULAIRE ECONOMIE - SOCIALE COHESIE - ZACHTE MOBILITEIT

Bijdrage tot de lokale ecologische netwerken en systemen - Deelsystemen - Contact met de natuur en de stad - Beheers- en onderhoudscomfort - Valorisatie en behoud van bestaande rijkdommen op de site - Versterking van de biodiversiteit

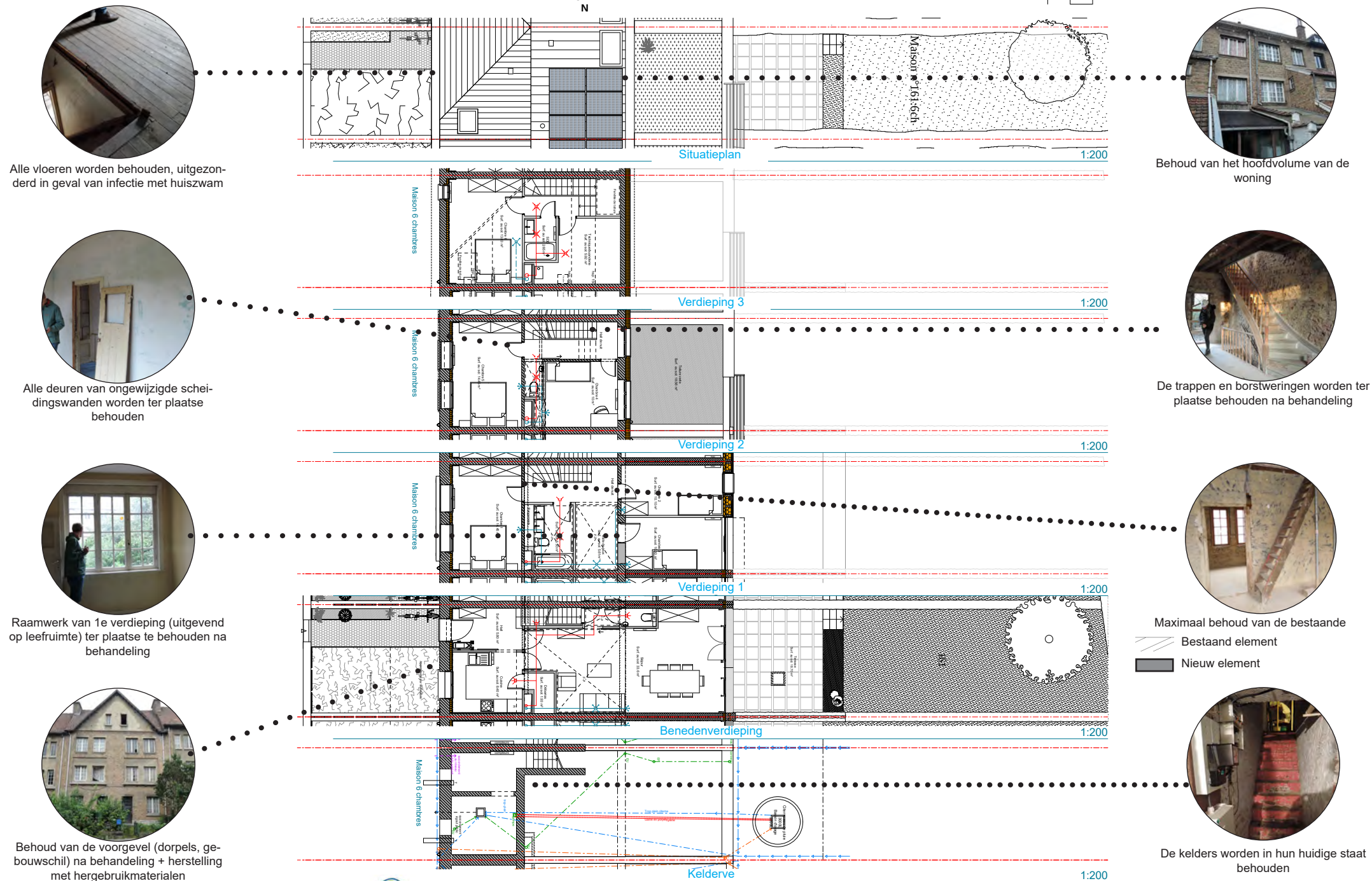

5) CIRCULAIRE ECONOMIE

HET BESTAANDE BEHOUDEN

TYPEWONING 6 SLAAPKAMERS

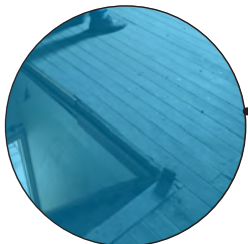

HET BESTAANDE BEHOUDEN - REALITEIT OP HET TERREIN

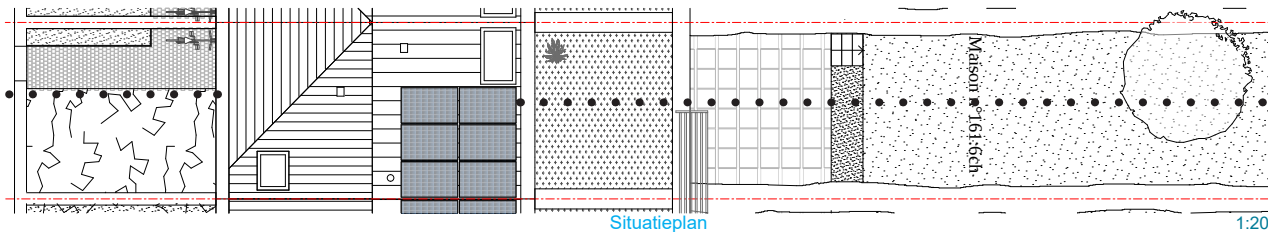
TYPEWONING 6 SLAAPKAMERS

0 2m

De bestaande huiszwam in de twee huizen heeft zich verspreid heel wat andere woningen

Situatieplan

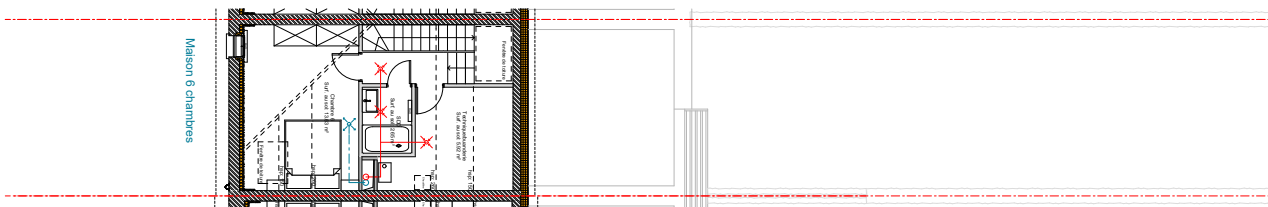
1:200

Behoud van het hoofdvolume van de woning

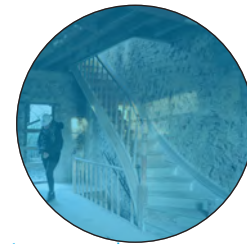

De vervanging van de scheidingswanden maakte het behoud van de bestaande deuren niet mogelijk; deze laatste werden echter ontmanteld en vervolgens ter plaatse hergebruikt

Verdieping 3

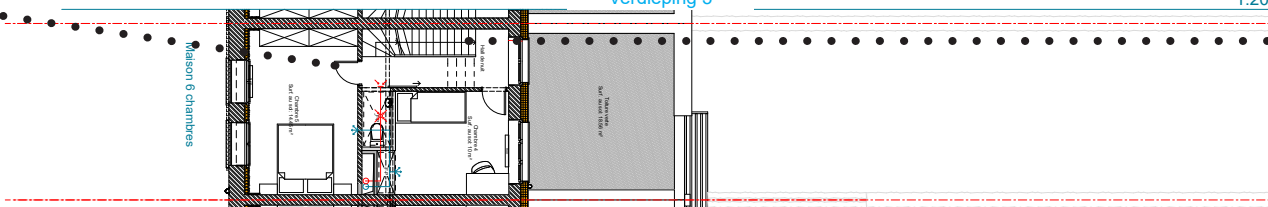
1:200

Alle trappen worden vervangen wegens de aanwezigheid van huiszwam

Raamwerk van 1e verdieping (uitgevend op leefruimte) ter plaatse te behouden na behandeling

Verdieping 2

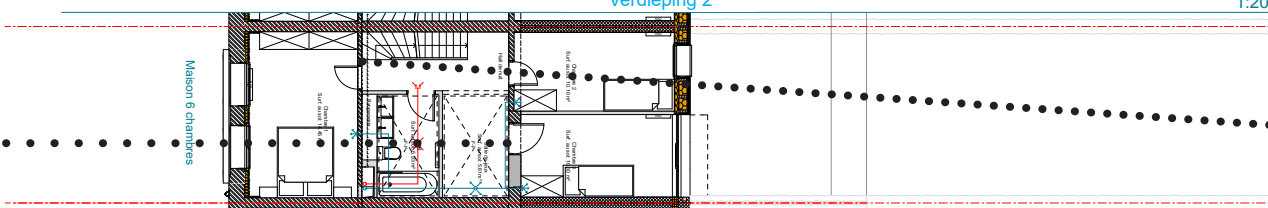
1:200

Na het verwijderen van het plafond, bleek dat de scheidingswanden slechts 6 cm dik waren >< 11cm volgens opmeting landmeter-expert => slechts stabiliteit van de scheidingswand

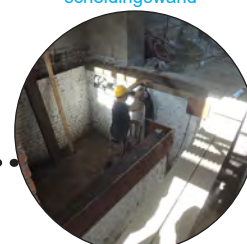

Behoud van de voorgevel (dorpels, gebouwschil) na behandeling + repareren met materialen uit hergebruik

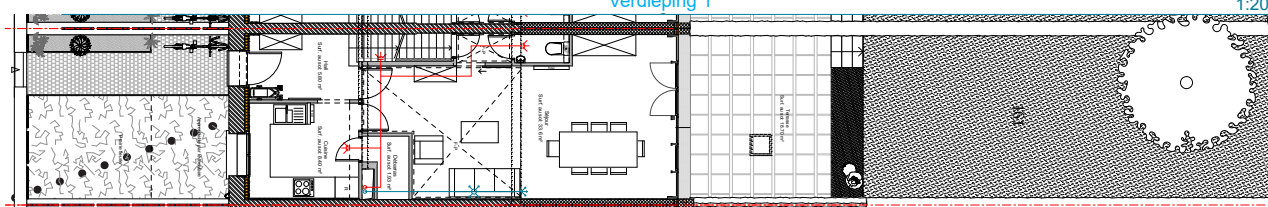

Verdieping 1

1:200

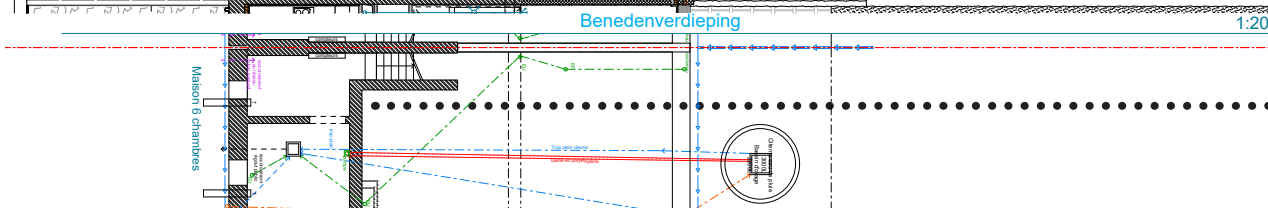

De kelders worden in hun huidige staat behouden

Benedenverdieping

1:200

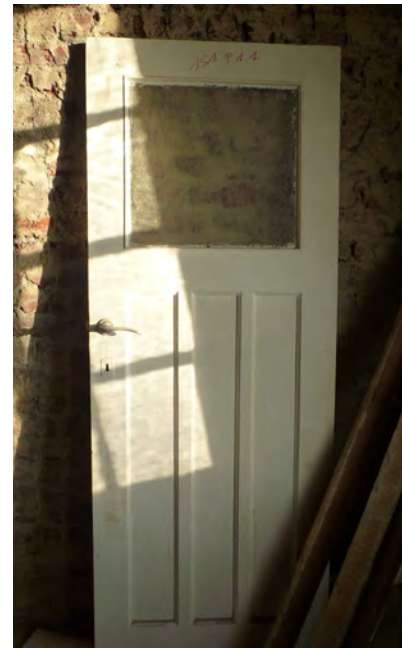

Kelderve

1:200

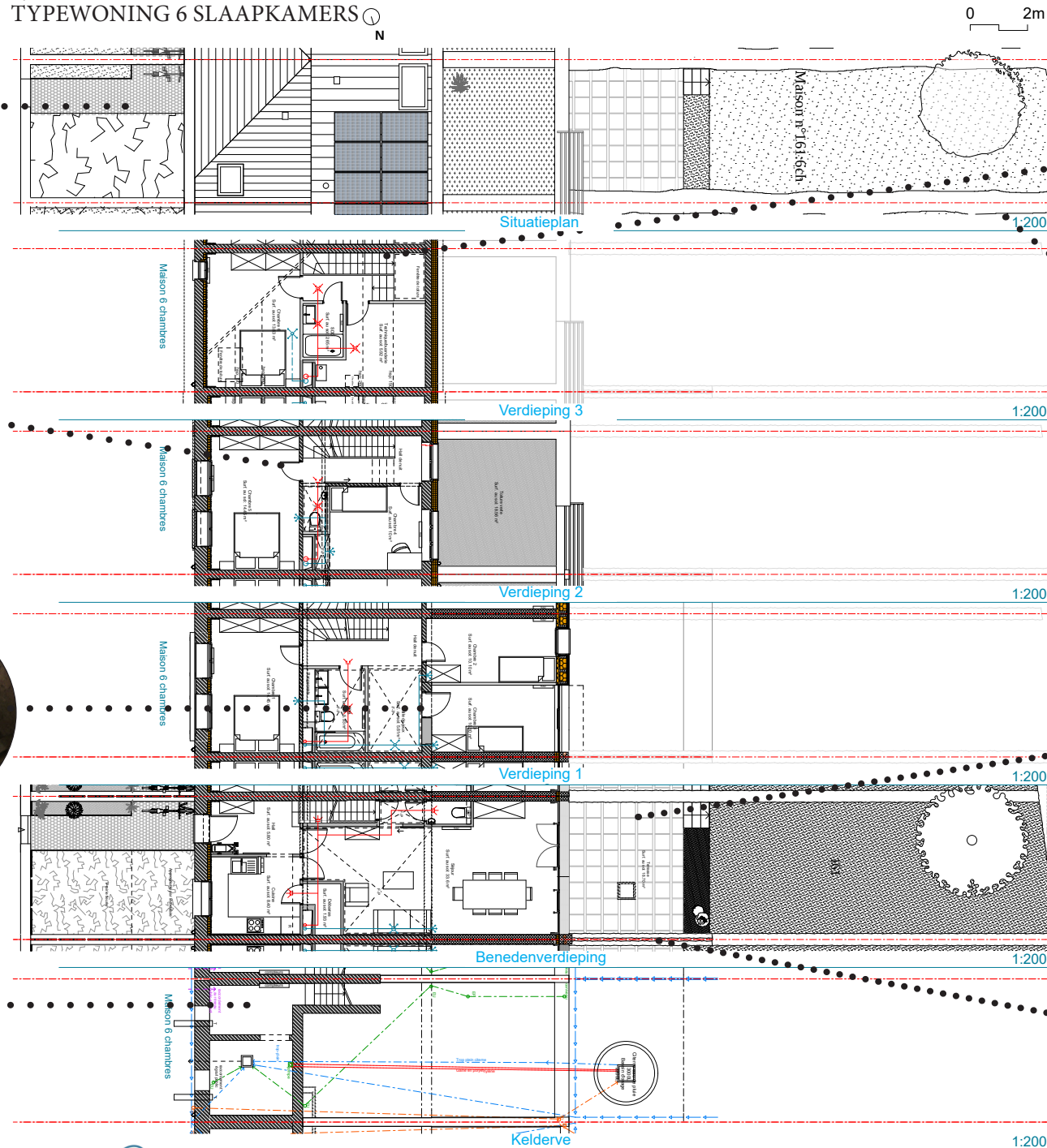

WERKEN MET HET BESTAANDE

TYPEWONING 6 SLAAPKAMERS

Klinkertegels van de terrassen achteraan voor de aanleg van het toegangspad

Zoveel mogelijk deuren worden na behandeling ter plaatse hergebruikt

Ontmantelde stalen balken op de bouwwerf gebruikt voor stutwerk

Bakstenen van de afbraakwerken worden hergebruikt om de borstweringen te verhogen en het bestaande te herstellen

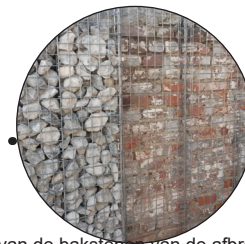
Sluiting van bestaande schoorsteenschachten met vloerplanken van nieuwe schachten

Bestaande toegangsdeuren gebruikt als buitendeur

Gebruik van buitendorpels van achtergevel als vloerbekleding voor het terras

Gebruik van de bakstenen van de afbraakwerken ter ondersteuning van de niveauverschillen (muur schanskorfion)

WERKEN MET HET BESTAANDE - REALITEIT OP HET TERREIN

TYPEWONING 6 SLAAPKAMERS

0 2m

Klinkertegels van de terrassen achteraan voor de aanleg van het toegangspad

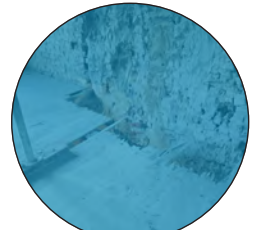
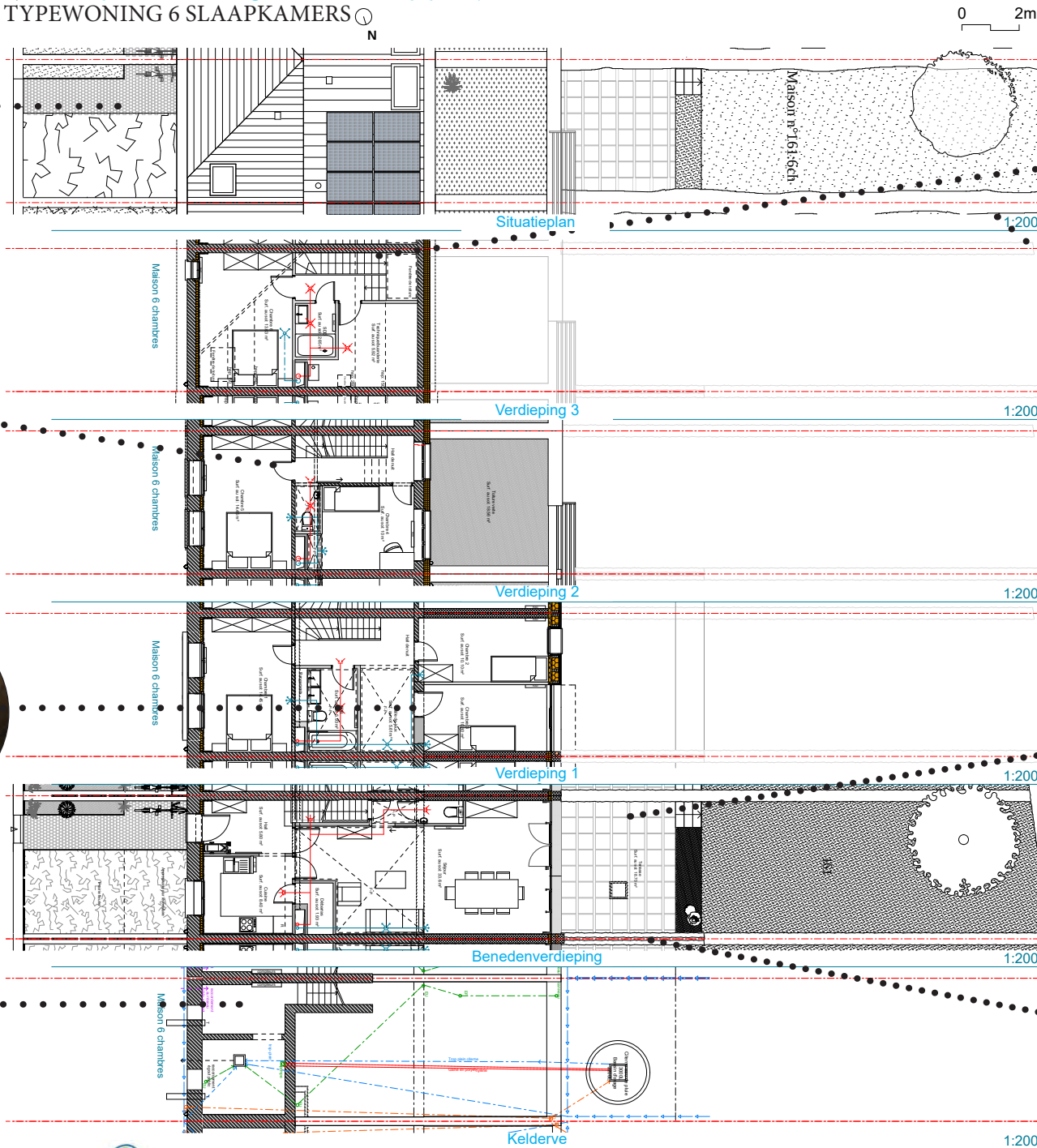
Zoveel mogelijk deuren worden na behandeling ter plaatse hergebruikt

Ontmantelde stalen balken op de bouwwerf gebruikt voor stutwerk

Bepaalde herstellingen konden niet worden uitgevoerd met het bestaande metselwerk (ontoereikende hoeveelheid)

Nieuwe vloerplanken

Bestaande toegangsdeuren gebruikt als buitendeur

Gebruik van buitendorpels van achtergevel als vloerbekleding voor het terras

Gebruik van de bakstenen van de afbraakwerken ter ondersteuning van de niveauverschillen (muur schanskorfion)

HET BESTAANDE REVALORISEREN

TYPEWONING 6 SLAAPKAMERS

Brakstenen te hergebruiken bij aanpassing van de

Revalorisatie van houten

De stalen balken worden gerecycleerd via specifiek kanaal

Gebruik van bestaande drempels

Sanitaire voorziening te revaloriseren

Houten element te revaloriseren via hergebruikcircuit (voorbeeld: via ferme-nospilifs)

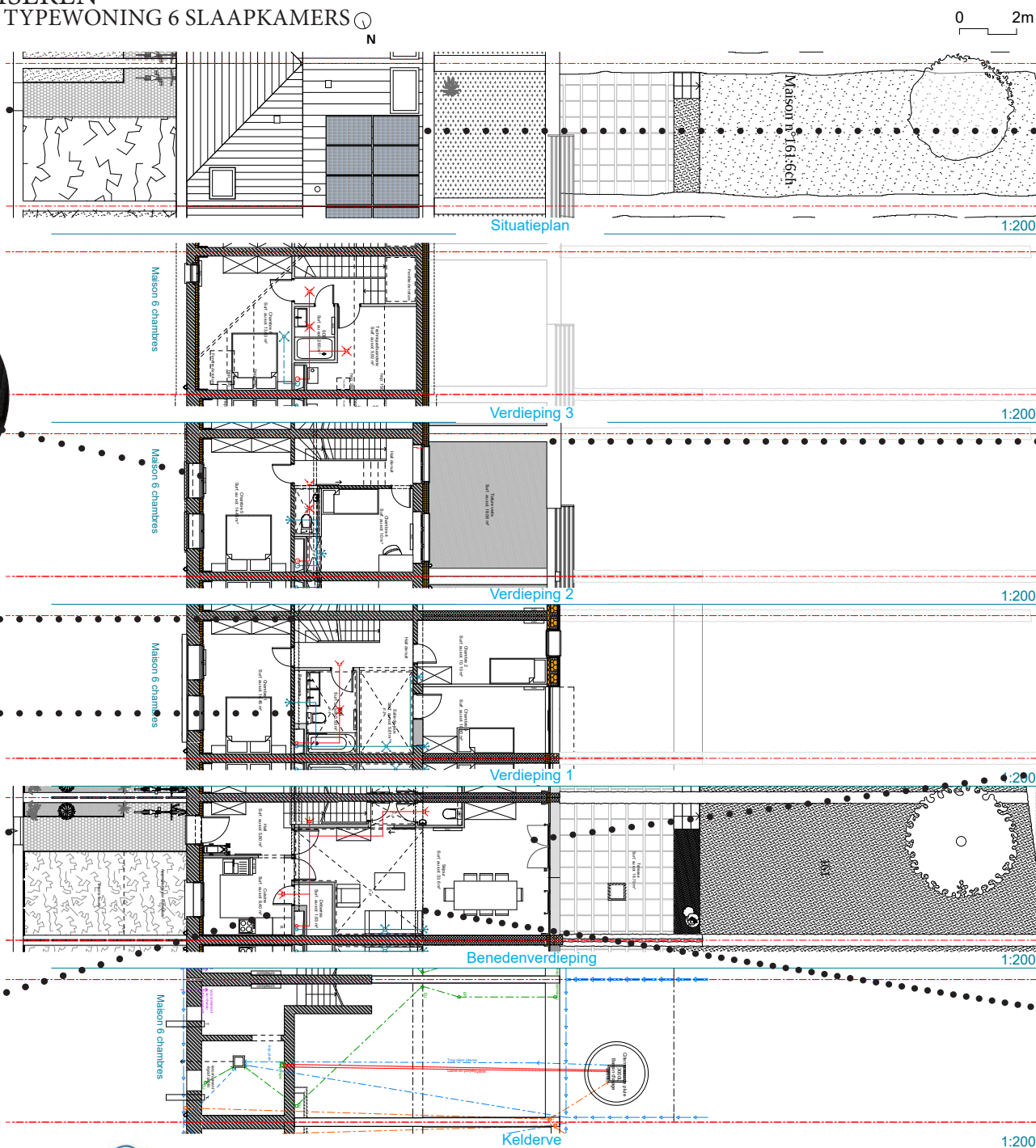
Muurafdekking van gerevaloriseerde gelakte dakpannen

Vloerafwerking (granito - cementtegels, ...)

Marmeren schoorsteen en houtkachel te revaloriseren via gespecialiseerde handelaar

HET BESTAANDE REVALORISEREN - REALITEIT OP HET TERREIN

TYPEWONING 6 SLaAPKAMERS

Brakstenen te hergebruiken bij aanpassing

Revalorisatie van houten raamwerk (via Aremat)

De stalen balken worden gerecycleerd via specifiek kanaal

Gebruik van bestaande drempels

Post opgegeven wegens begrotingsoverschot >< weer aan investering

Situatieplan

Verdieping 3

Verdieping 2

Verdieping 1

Benedenverdieping

Kelderve

0 2m

1:200

1:200

1:200

1:200

1:200

1:200

Zeer weinig handelaars wilden het hout overnemen (te kleine stukken + risico van huiszwam + veel werk om nagels te verwijderen...)

Muurafdekking van gerevaloriseerde gelakte dakpannen

Post opgegeven wegens begrotingsoverschot >< investeringsrendement

Marmeren schoorsteen en houtkachel te revaloriseren via gespecialiseerde handelaar

WERKEN MET HERGEBRUIKMATERIAAL

TYPEWONING 6 SLAAPKAMERS

0 2m

Gerecupereerde klinkertegels indien ontmantelde hoeveelheid ontoereikend

In het kader van het project «C'est mon square» en in partnerschap met Habitat & rénovation of andere non-profitorganisaties, bouw van nestkastjes, biodiversiteitsspiralen, schuilplaatsen voor insecten of dwergvleermuizen door kinderen of omwonenden met hergebruikmaterialen

Traptreden uit gerecupereerde boordstenen

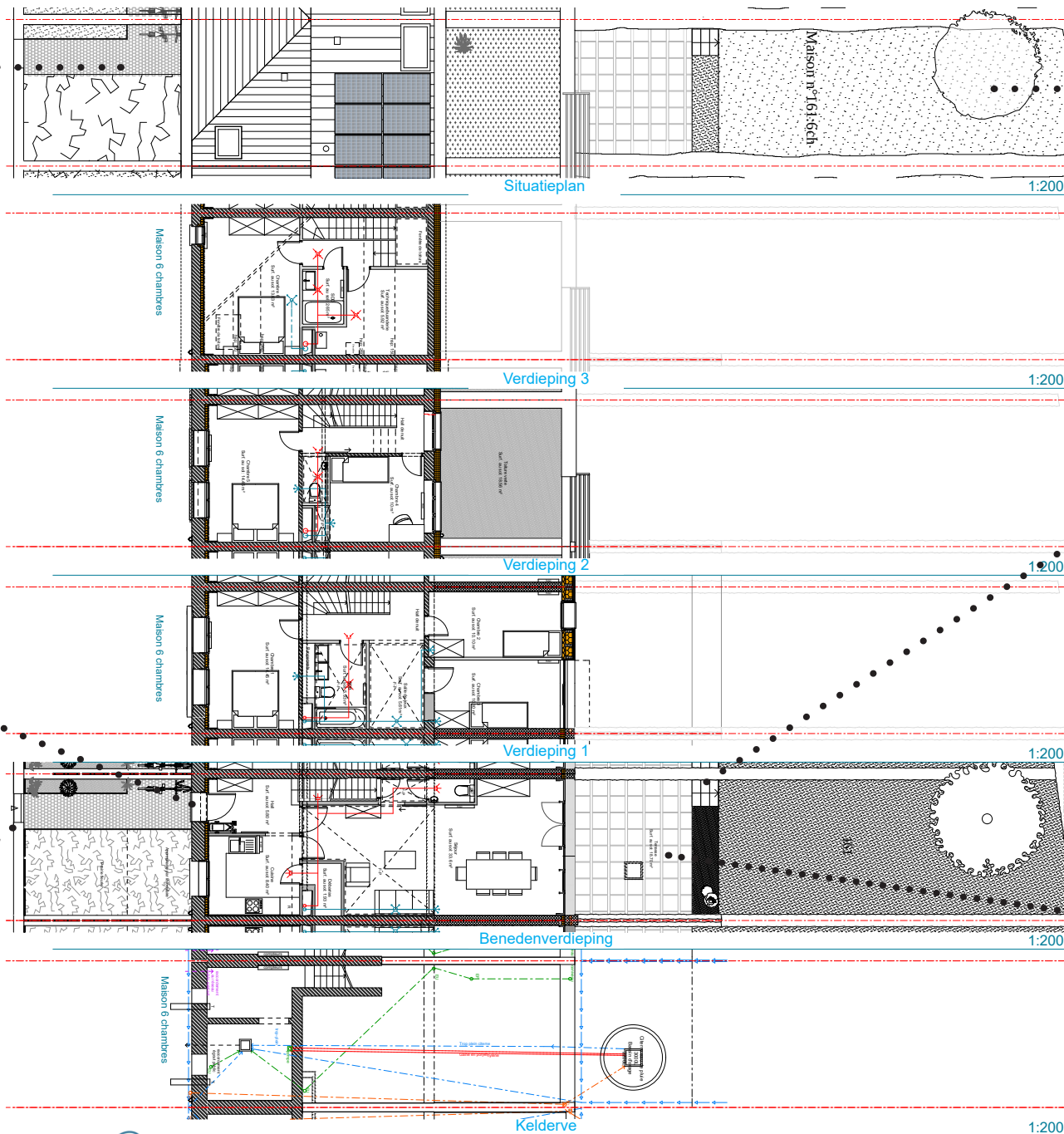
Vervanging van bestaande kelderramen door hergebruikte elementen

Brievenbussen vervaardigd uit gerecupereerd hout

Vloerbekleding met hergebruikmaterialen (boordstenen of traptreden uit natuursteen, ...)

KEUZE VOOR DUURZAME MATERIALEN

TYPEWONING 6 SLaAPKAMERS

0 2m

Bloemenweide met weinig onderhoud

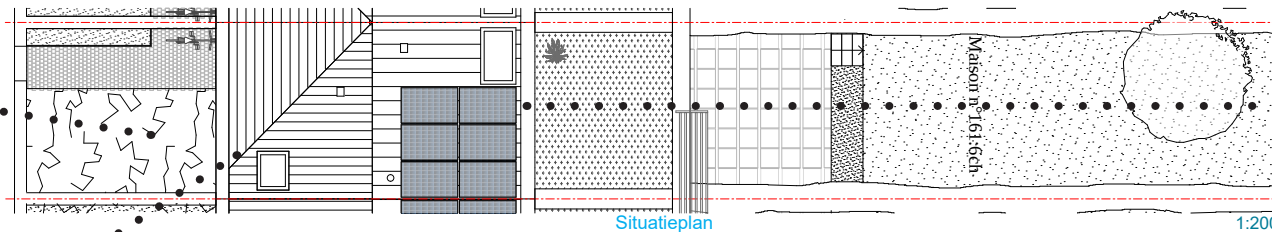
Kleipannen met Natureplus- of Dubo-keur-label

Scheidingswand uit hennep + houtskelet

PIR (opgeblazen met pentaan) met gipsplaat

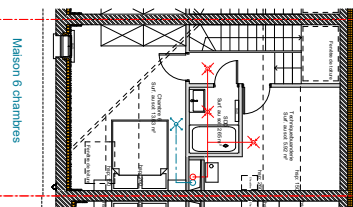

Situatieplan

1:200

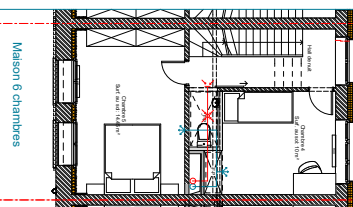

Gebinte en skelet van uitbreiding uit hout met FSC- of PEFC-label

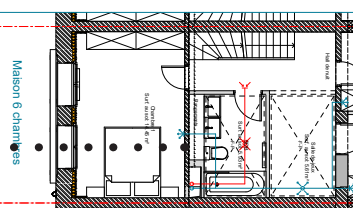
Verdieping 3

1:200

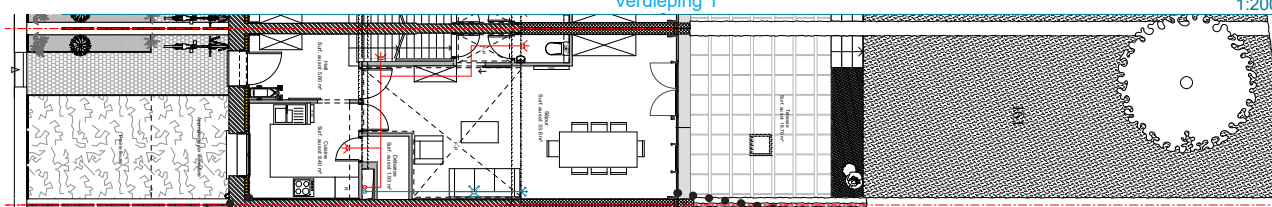
Verdieping 2

1:200

Verdieping 1

1:200

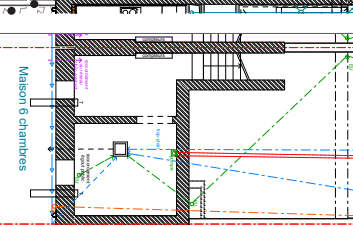

Benedenverdieping

1:200

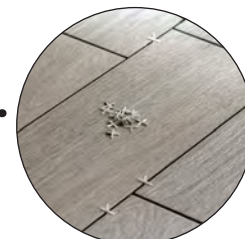

Isolatie uit ingeblazen cellulose met Natureplus-label

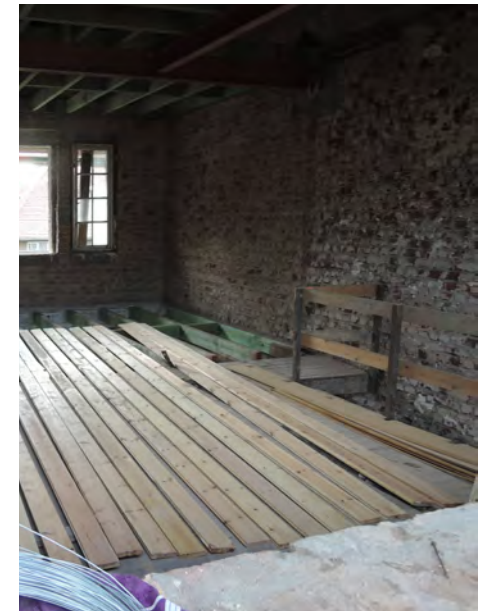
Kelderve

1:200

Vloerafwerking met Cradle-To-Cradle-, Der Blaue Engel- of Natureplus-label

OMKEERBAARHEID VAN SPECIALE TECHNIEKEN

Maisons type 6 chambres

Ventilatie: Kanaal + uitlaat + groep aangepast voor het 6ch-scenario -> alleen de ventilatiedebieten aanpassen

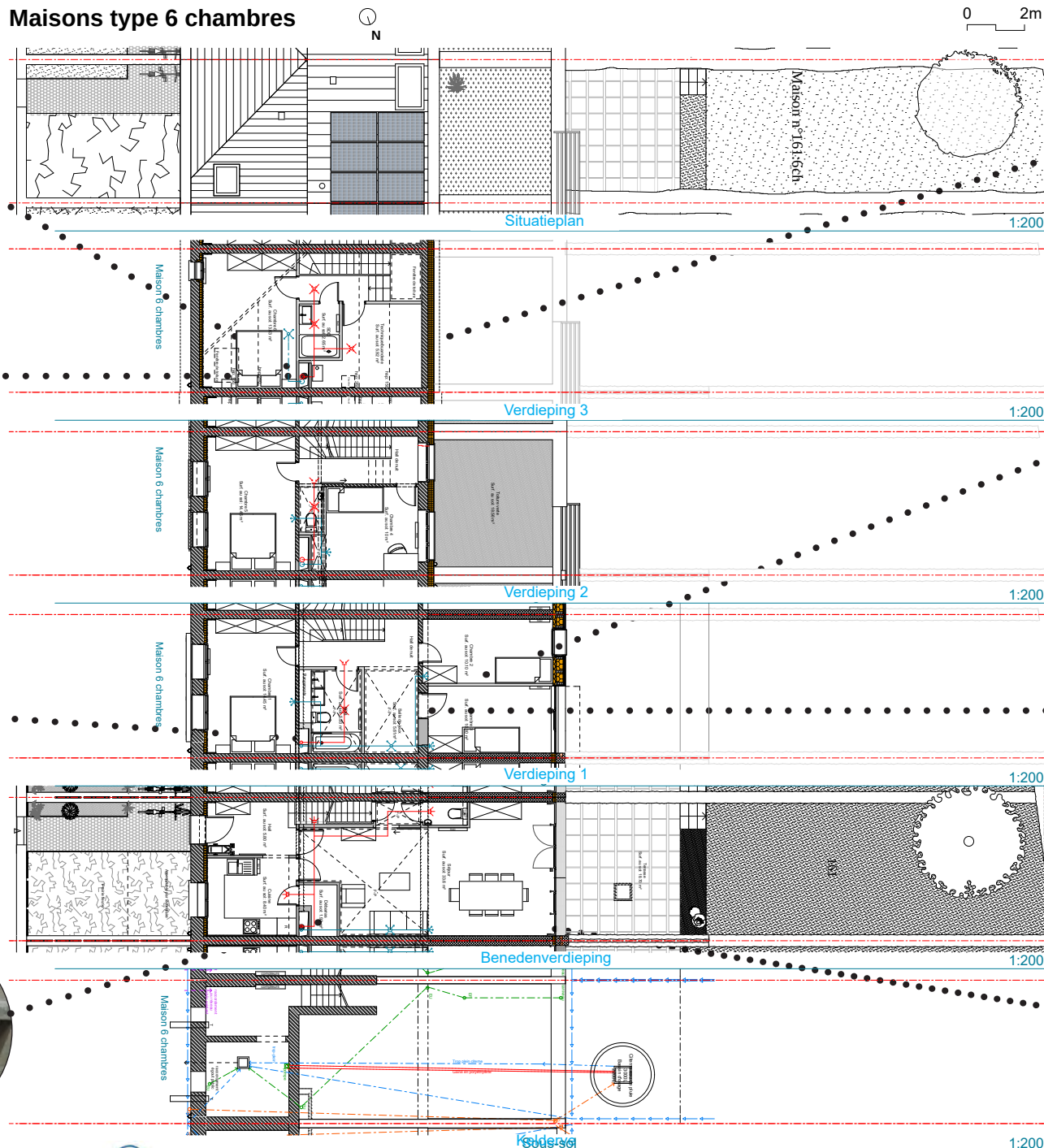
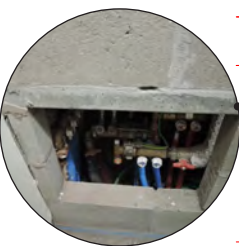

Centrale technische koker

Sanitair: afvoer en toevoer op stand-by in de speelkamer

Collector bereikbaar via toegangsluik

Gecentraliseerde technieken in hetzelfde lokaal onder dak

Verwarming: omhulsel op stand-by in een metalen U voor de toekomstige slaapkamer

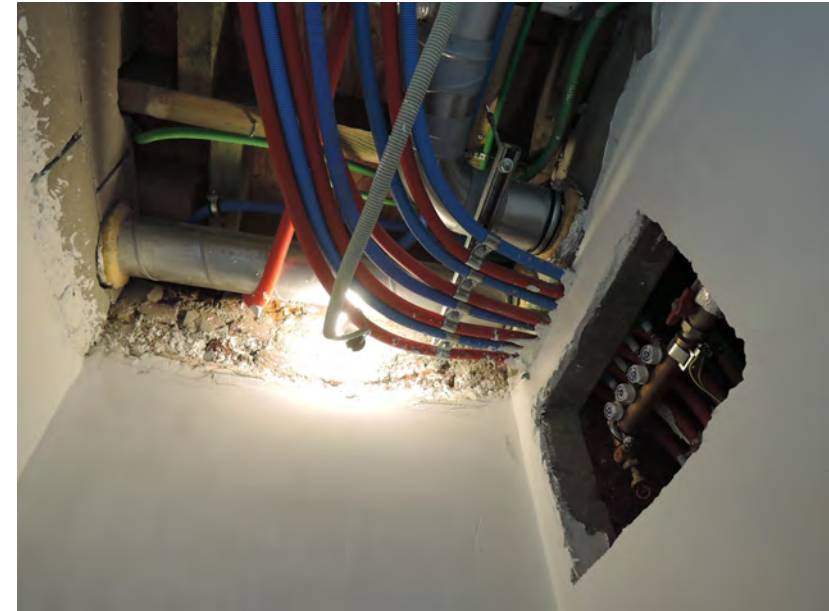

Elektriciteit: blokdeel op stand-by in de dubbele hoogte voor toekomstige slaapkamer

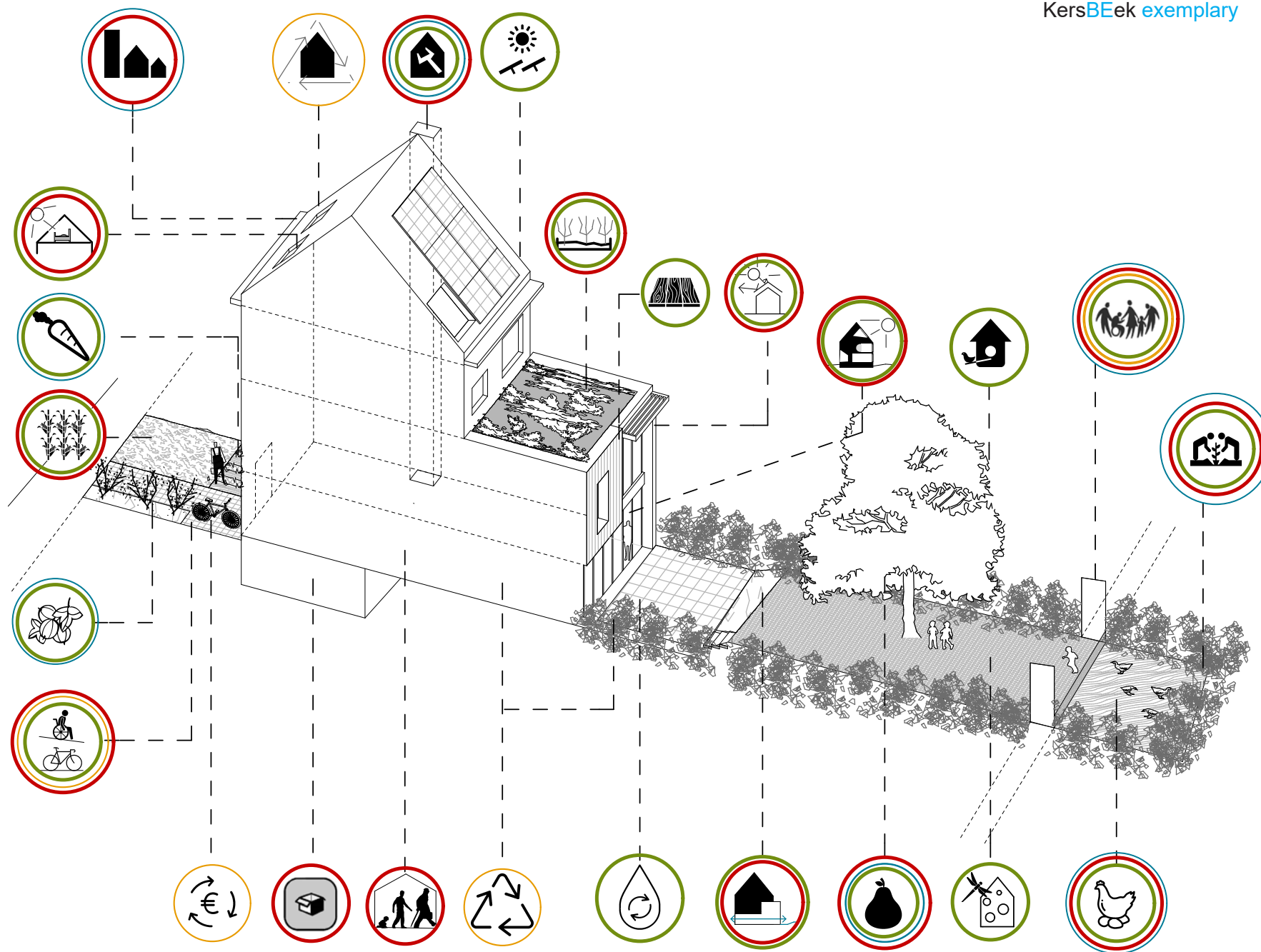
Blokdeel op stand-by buitenzonwering: bestaand elektrisch netwerk maar niet uitgerust

TRANSVERSALE BENADERING EN VOORBEELDROL

KersBEEK exemplary

Mehdi MECHATTE

&sens architects

☎ + 32 2 216 61 40

✉ archi@etsens.be

BEDANKT VOOR UW AANDACHT

